

Apró Antal, a Minisztertanács elnökhelyettese szombaton délután Moszkvába utazott, ahol részt vesz a KGST Végrehajtó Bizottságának 36. ülésén. Búcsúztatására a Férihegyi repülőtéren megjelent Párdi Imre, az Országos Tervhivatal elnöke, valamint N. N. Szikacsov követ-tanácsos, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője. (MTI)

Elutazott a szovjet delegáció

Eredményes tárgyalások és kölcsönös tapasztalatcsere után szombaton elutazott hazánkba a Sauri István belkereskedelmi miniszter meghívására itt tartózkodott szovjet belkereskedelmi delegáció.

Szakszervezeti kezdeményezések

(Folytatás az 1. oldalról.)

Hány problémájáról szól. Bejelentette, hogy a SZOT elnöksége a közeljövőben tárgyalni fogja az év elején életbelépett újítási rendelet végrehajtásának tapasztalatait. Sokan úgy vélekednek, hogy az újítómozgalomban tapasztalható megtorpanás az új rendelet következménye. Az Országos Találmányi Hivattal közösen folytatott vizsgálatok és számos kiváló újító véleménye azonban azt bizonyítja, hogy nem az újítási rendeletben, csupán annak helytelen értelmezésében, nem megfelelő alkalmazásában, egyes vezetők túlzott óvatosságában, a jogszabályok biztosította lehetőségek ki nem használásában van a hiba. Az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy jogos problémák merültek fel az újítások megvalósításának és elismerésének anyagi forrásaival, elszámolási módjaival kapcsolatban. Ezt azonban nem lehet minden hiba kizárólagos forrásának tekinteni. Sokhelyütt nem nyújtottak megfelelő garanciát a műszaki fejlesztéssel hivatásszerűen foglalkozók újításainak anyagi elismerésére. A legtöbb újítási szabályzatban nem intézkednek az újítások anyagi elismerésének forrásairól, nem rögzítik, hogy hogyan és milyen esetekben kell a részesedési alap terhére fizetni a díjakat, pedig a jogszabályok mindegyike lehetőseget nyújtanak.

Ami a jogszabályokkal kapcsolatos jogos ellenvetéseket illeti, a szakszervezetek javasolják, majd a kormánynak néhány rendelkezés megváltoztatását. Például azt, hogy a részesedési alap terhére fizetett újítási díjak és jutalmak értékhátára való tekintet nélkül ne csak egyik, vagy másik, hanem együttesen a három részesedési kategóriát terheljék.

Azt is javasolják, hogy a vállalatok az 1965—66 években kifizetett újítási díjak átlagát minden költöttség nélkül beszámíthassák az úgynevezett bázis-bérszínvonalba. Az is szükséges, hogy ezt a lehetőséget a mezőgazdasági, a közlekedési és a kereskedelmi vállalatokra is terjesszék ki. A szakszervezetek azt is kezdeményezni fogják, hogy a beruházások költségeiben megtagarítást eredményező újítások anyagi elismerését abból a pénzügyi forrásból lehessen fedezni, amelyből a beruházási költsé-

Jubileumi és évnyitó ünnepség Negyvenesztendő a Szegedre helyezett főiskolai oktatás

Eppen évszázada, 1868-ban hozta meg híres népoktatási törvényét az író-Eötvös József, a kiegyezés-kori kormány vallás- és közoktatásügyi minisztere, mely kötelező érvénnyel rendelte el a hat elemre terjedő általános, ingyenes oktatást. Ennek nyomán, a polgárság alsóbb rétegei számára keletkeztek az úgynevezett polgári iskolák; pedagógusok képzésére 1873-ban, ma 95 éve alapították Budán a Polgári Iskolai Tanító- illetve Tanítónőképző Intézetet. Az akkor divatosan Pedagógiumnak nevezett intézményt 1918-ban emelték főiskolai rangra, s 1928-ban a tanár- és tanárnőképzőket egyesítve Szegedre helyezték, ahol 1947-ig az ország első és egyetlen Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolája működött. (A nyolc osztályos általános iskola bevezetésé-

vel 1947-ben is elsőként szervezték át a szegedi intézményt Pedagógiai Főiskolává.)

Erről emlékezett meg dr. Szendrei János főiskolai tanár-igazgató tegnap délután a Szabadság filmszínházban, ahol kettős ünnepségre adtak randevút egymásnak a szegedi főiskola egykori igazgatói, oktatói, hallgatói, jelenlegi tanárai, növendékei. A szegedi intézmény fennállásának négy évtizedes jubileumát és az 1968/69-es tanévet köszönteni. Az előnépszerűség helyet foglalt Sipos Géza, a városi pártbizottság titkára, dr. Szalontai József, a megyei pártbizottság munkatársa, Szűcs Istvánné, a KISZ Központi Bizottságának munkatársa, Papp Gyula, az m. j. városi tanács vb elnökhelyettese, a megyei és városi KISZ-bizottságok, a szegedi egyetemek, a Kossuth Lajos katonai főiskola vezető képviselői. Pálmai Kálmán, a Művelődésügyi Minisztérium osztályvezető-helyettese a Szocialista kultúráért ki-tüntető jelvényt adta át Fischer Ernő tanszékvezető főiskolai docensnek és dr.

Péter Józsefné főiskolai docensnek. Dr. Szendrei János igazgató bejelentette, hogy a szlovák nyelv és irodalom tanszék vezetéséről dr. Sziklay László főiskolai tanár lemondott, a marxizmus-leninizmus tanszék vezetőjét, dr. Tóth Ferencet a minisztérium Budapestre helyezte; a magyar irodalom tanszék vezetőjének Hegedűs András főiskolai tanárt nevezték ki.

Az elsőéves hallgatók ünnepélyes fogadalomtételét követően dr. Gaál Géza igazgatóhelyettes felolvasta az 50, illetve 60 esztendeje végzett hallgatók arany- és gyémántdiplomáit. Kolba Lajosné, Sztankovits Anna gyémánt-, Apagyi Andor, Barna Ilona, Bor Pálné, Csongor Margit, Csorba Ernőné, Dencsy Béla, Ettel Gyuláné, Gorka Ágostonné, dr. Karai Lászlóné, Heinrich Lajosné, Kereszti Ödönné, Kínál Sándorné, Nagy Emma, Pécsi Miklós, Szalay Mária és Székely Györgyné aranydiplomát kapott. A három megjelent jubileumi diplomás pedagógust a főiskola hallgatói is köszöntötték.

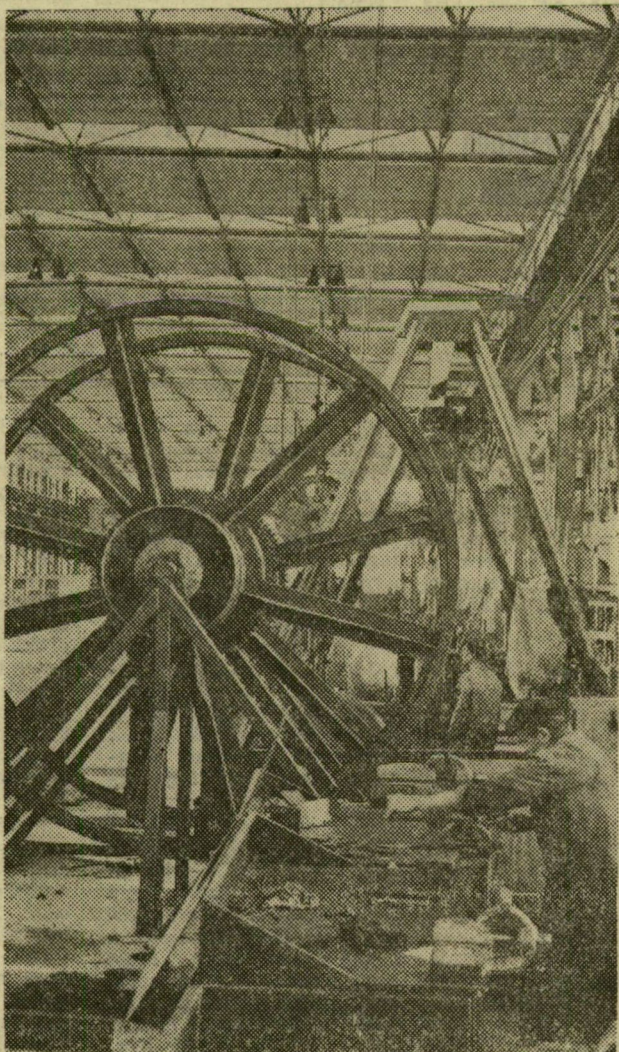
Előnyös üzletkötések Zágrábban

Vasárnap zárja kapuit a hagyományos zágrábi nemzetközi vásár, amelyet valamennyi résztvevő szocialista ország sikeres üzletkötésekkel fejez be. A Szovjetunió például péntek estig mintegy nyolcmillió dollár értékű szállításokra kötött meg-

állapodásokat jugoszláv külkereskedelmi szervekkel.

A magyar kereskedelem is tekintélyes értékű export-import üzleteket kötött Zágrábban. A tárgyalások egy része a vásár végéig nem fejeződik be. A Medimpex a vásár alatt 85 ezer dollár értékben adott el és 65 ezer dollár értékben vásárolt gyógyszer-alapanyagokat. A Chemokomplex valmennyi, a vásáron kiállított vegyipari és gyógyszeripari gépet megvásárolták. Tárgyalások folytak magyar mezőgazdasági gépek kooperációs gyártására, amelyekből a magyar ipar az idén már kétféle millió dollár értékben exportált. Félmillió dollár értékben kelték el a vásáron magyar traktorok. Jelentős üzletek születtek élelmiszeripari berendezések, hűtőházi és konzervgyári felszerelések szállítására. A Konzurnex mintegy 900 ezer dollár értékű üzleteket kötött.

Fejlődik a Dunai Vasmű

A könnyű vasszerkezetek iránt mutatkozó nagy kereslet kielégítése végett gyors ütemben újabb üzem épül a Dunai Vasműben. Képünkön: a profilhajlító üzem új csarnokában már a gépalapokat készítik az építők

Község és város

Hogy nemcsak beszéltünk, hanem tettünk is egy s mást az utóbbi két évtizedben a város és a falu közötti különbségek csökkentéséért, arról szinte helybeli példák adódnak. Itt van Kiskundorozsma, Tápé, Algyő avagy Szőreg! Egyikben sem sokkal rosszabb manapság lakni, mint Szegeden, hátha még Alsóváros vagy Felsőváros egyes részeivel vetjük őket egybe. Villany, orvos, közlekedés, művelődési lehetőségek, ma holnap víz és gáz, szóval a városi közösségi szolgáltatások már mind megjelentek náluk, vagy a közeljövőben válnak valósággá.

Rossz a példa — szólhat közbe az olvasó: a nagyváros közvetlen szomszédságában levő községekről van szó, és nyilván ez a legjobb bizonyíték a város és a falu közötti különbségek elmosódására. Ez természetesen igaz, a nivellálódás nem mindenütt ilyen szembetűnő, de az is igaz, hogy — főként a mezőgazdaság szocialista átszervezésének következtében — minden magyarországi községben igen jelentős gazdasági-társadalmi fejlődés ment végbe. Ugyanakkor felgyorsult az urbanizáció, a városiasodás folyamata is. Akárcsak a többi iparilag fejlődő vagy fejlett országban, nálunk is csökken a községek lakosságának száma, bár az ország lakosságának mintegy fele jelenleg is községekben él.

Mi tapasztalható itt Szegeden és környékén ezekből az irányzatokból? Azt tudjuk, hogy Szeged lakossága a múlt tíz évben mintegy 30 ezer beköltözővel gyarapodott, de érdekes, hogy a környező községekben is általában növekedett a lakosság száma. Kiskundorozsmán 1961-től 1965-ig 85,9, Szőregen 74,1, Tápén 33,1, s Algyőn is csupán minusz 5,8 volt az ezer lakosra jutó tényleges népességváltozás. Algyőn 1965-ben már szintén pozitíva fordult az első bevándorlások aránya. Anélkül, hogy messzemenő következtetéseket akarnánk levonni ezekből a nyers statisztikai adatokból, azt azért bizonyára meg lehet kockáztatni, hogy a nagyváros, Szeged közelsége az egyik döntő tényező, ami hozzájárul a községek fejlődéséhez. Az sem a véletlen műve, hogy — szerepükörük, a közösségi, a kereskedelmi, az egészségügyi és a művelődésügyi mutatószámok alapján — Kiskundorozsma a községek megyei rangsorában az első, Szőreg az ötödik, Algyő a nyolcadik, Tápé a tizenkilencedik helyet foglalja el, pedig a szegedi járásban egymagában 30, Csongrád megyében pedig 62 községet tartanak számon.

A gazdasági-társadalmi fejlődés ma holnap itt is és az ország többi részén is az eddiektől eltérő, formájában és tartalmában új igazgatási rendszert tesz szükségessé. Ennek kidolgozásához adta ki a kormány a közelmúltban határozatát a községek területszervezési irányelveiről. Ezek — a helyi körülményeknek megfelelő alkalmazásra — négy igazgatási kategóriát vázolnak fel a hatékonyabb községi tanácshálozat kialakítására: közös tanácsok szervezését; községek egyesítését; egyes községek város alá rendelését; nagyközségek felállítását.

Nyilvánvaló, hogy közülük bennünket legjobban az egyes községek város alá rendelésének lehetősége érdekel. A határozat szó szerint ezt mondja: „Tekintettel a város és környezete között fennálló és egyre fejlődő kapcsolatokra, szükséges a tanácsotörvény során megvizsgálni olyan igazgatási-szervezési forma bevezetésének lehetőségét, hogy a város környezetében, vonzási körében fekvő községeket a járási tanács helyett a városi tanács irányítsa.”

Tudjuk, hogy az 1949. évi területrendezésekkor az ország jónéhány városához hozzácsatolták a környező, olykor még velük nem is egybeépült községeket. Így lett annak idején Szegednél egyszeriben nagyobb lélekszámú várossá Pécs és Miskolc is. A kormány határozata a községek területszervezési irányelveiről most majd remélhetőleg olyan lehetőségeket teremt, hogy Szeged is képes lesz számolni környezetével, s az egységes fejlesztési elképzeléseket egységes gazdasági eszközökkel alapozhatja meg. Ez talán nem is elsősorban Szeged, hanem inkább a községek alapvető érdeke.

Az egyes községkategóriák fejlesztéséről szóló irányelveket — beillesztve a településhálózat-fejlesztési keret-tervbe — az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium dolgozza majd ki az Országos Tervhivattal és a Minisztertanács tanácsszervek osztályával egyetértésben. A jövő év első felében a téma a kormány elé kerül jóváhagyásra. A fejlődést figyelembe vevő, a helyi körülményekhez jobban alkalmazkodó igazgatási formák, a községi tanácshálozat újszerű kialakítása és bevezetése méltán tarthat számot közérdeklődésre.

FEHÉR KÁLMÁN

Megyeszerte jól haladnak az őszi munkák Kézi aratókra vár a rizs

A Csongrád megyei tanács vb mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztályának jelentése szerint jó ütemben folynak az őszi mezőgazdasági munkák. A múlt év azonos időszakával összehasonlítva megegyezően

akkora területen került földbe a rozs, az árpa, az őszi takarmánykeverék és a takarmánybúza, mint tavaly. A rozs vetésének ütemét tovább kell gyorsítani, mert csak azok a gazdaságok számíthatnak jó termésre, amelyek e hónap végéig végeznek a homokföldek kenyérgabonájának vetésével. Csengele községben az Aranykalász, a Vadgerles, a Honfoglalás és az Egyetértés Termelőszövetkezetben nyújtott műszakban

— minden alkalmas időt kihasználva — dolgoznak a vetőgépek, s negyven százalékos a rozsvetés. A szeptember eleji vetések sokfelé jól keltek, erőteljesen zöldellnek. A betakarítási munkákat napokig gátolta a nagymennyiségű csapadék, amely helyenként elérte szeptemberben a nyolcvan millimétert. Mégis a megye 9 ezer 300 hold burgonyafülfényein a termés szedése befejezéshez közeledik. A szilóukorica betakarítása huszonöt százalékkal előrehaladottabb a tavalyinál. A most már a kézi aratókra cukorrépát a feldolgozó vár.

üzemekkel kötött megállapodás értelmében ütemterv szerint takarítják be. Csongrádban 7 ezer 700 holdon vetettek tavasszal cukorrépát, s eddig ezer hold termését szállították el a földetől. A fűszerpaprika szüretelése az esőzések okozta átmeneti kényszerszünet után ismét teljes erővel folyik. A rizs betakarítását sok gazdaságban főként gépekre, kombájnokra akarták bízni. A lecsapolat táblák azonban alaposan feláztak, s a vízi gabona betakarításából a nagyobb feladat most már a kézi aratókra vár.

VASÁRNAP,
1968. SZEPTEMBER 22.

DEL-MAGYARORSZAG 3